

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Prevoz telesnih ostankov prvih jugoslovanskih mučenikov v domovino.

Pred 248 leti, t. j. dne 30. maja 1671, so v Dunajskem Novem Mestu odsekali glavo hrvatskemu banu Petru Zrinskemu in njegovemu drugu Franjo Krsto Frankopanu. Obsojena sta bila v mučeniško smrt in grozno dolgotrajno trpljenje v ječah, ker sta hoteli že tedaj združiti vse jugoslovanske pokrajine v skupno kraljestvo. Nasilni nemški Habsburžani so jima tudi uničili rodbino. Nepopisne tuge in muke sta pretrpela ta dva moža pod nemško okrutostjo. Pa nle so sicer njune glave, poginili je moral njun rod, a njuna nedolžna kri se je tisočero maščevala nad nemškimi rabeljini in okrutneži. Nemstvo, ki je hotelo s silo zatreti nas Jugoslovane, je strito, premagano. Prešernih nemških Habsburžanov ni več. Kri na tisoče in tisoče po nedolžnem od Nemcev v stari in novi dobi umorjenih Jugoslovancev je vpila do neba tako dolgo, dokler ni zmagala pravica nad divjo nemško silo. Jugoslovani smo dobili svobodno državo.

In te dni se je izpolnila tudi vroča želja bratov Hrvatov: Prepeljali so si telesne ostanke obeh prvih jugoslovanskih mučenikov v domovino. Iz Zagreba je dospelo v nedeljo, dne 27. t. m., s posebnim vlakom lepo število Hrvatov, Hrvatice in Srbov v Maribor, da pričakajo prihod Zrinsko-frankopanskega vlaka, ki pripelje oba mučenika iz Dunajskega Novega Mesta. Brate Hrvate in Srbe je pozdravil mestni gerant dr. Pfeifer, odzdravil je Zagrebčan dr. Bradaška. Vlak je v Spilju pričakovalo posebno slovensko odposlanstvo. Spilje, posebno kolodvor, grad in cerkev, so bili okrašeni z zastavami. Vojaštvo je napravilo blizu demarkacijske črte čez železnico lep alavolok z napisom: „Prvima narodnima mučenicoma najsevernejša posadka Jugoslavije.“ Prihod vlaka (ob 2.14 pop.) so naznanjali topi in salve pušk. Na kolodvoru je bilo na stotine obmejnih prebivalstva. Ko je vlak prispel na slovenska tla, je pozdra-

vil goste dr. Rosina, odzdravil je vođa prevoza dr. Deželič. Ljudstvo je klicalo: Slava in živijo! Svečana sprejema sta bila tudi v St. Ilju in na Pesnici. Nad vse veličasten pa je bil sprejem v Mariboru. Na glavnem kolodvoru in po vsem širnem prostoru se je zbralo gotovo nad 20.000 ljudi. To vam je bilo morje navdušenih Jugoslovancev. Ko je vlak, ki je bil okinčan z zastavami in zelenjem, privozil na tukajšnji kolodvor, je bilo nebo popolnoma vedro. Kljub ogromni gneči je vladal lep red in mir. Topovi so grmeli, godba je svirala koračnico „U boji“, nad pozoriščem pa je plul zrakoplov. Pevo so zapeli tarobno žalostinko „Pliški, jaz vprašam vas?“ Godba je zaigrala himno Frankopanku.

Na oder je stopil poverjenik dr. Verstovšek, ki je slavil jugoslovanska mučenika in je klical ljudstvu: „Popolna zmagala ali smrt!“ In ves narod je prisegel za njim. General Maister je na koncu svojega govora vskliknil: „Vsi jugoslovanski vojski prisegamo, da, dokler naša zemlja ni popolnoma svobodna, jo bomo branili in se borili za njeno srečo in svobodo do zadnjega moža, do zadnje kaplje krvi!“ General je potegnil sabljo in za njim so prisegli ob navzočnosti nad 20.000 Jugoslovancev vsi njegovi častniki in vojski. To je bil zgodovinski-svečan trenutek.

Nato sta govorila člana zagrebskega odbora dr. Karlič in gospa Kovačevičeva. Na krsto so položila mariborska slovenska društva, razni vojaški oddelki in oblasti krasne vence. Mariborska Zveza slovenskih kršč.-soc. društev je poklonila venec s napisom: „Borilcema za jugoslovansko svobodo.“

G. knezoškofo dn. Napotnik je ob svečani asistenci gg. kanonikov: dr. Mateka, Morava, dr. Tomažiča, Arzenška in dr. Vraberja opravil mrt-

vaške molitve in blagoslovil telesne ostanke obeh mučenikov.

In zopet so zagromeli topi, vojaški oddelki so oddali salve, pevo so zapeli in godba je zaigrala hrvatsko, srbsko in slovensko himno. Na slavnosti nem prostoru je bilo vse lepo urejeno. Vsako društvo, šolska mladina in druga zastopstva so stala na določenem mestu. Izmed društev smo opazili zastave Orlov, kat. del. društva, slov. kat. del. društva in Studencih, zavoda čč. šolskih sester, Sokolov itd. Ljudstva je bilo toliko, da je bil ves širni prostor od Leitersberga do železniškega mostu poln ljudi. Celo na kolodvorski strehi in na strehah železniških vozov je bilo nad 1000 oseb. Nemoi so debelo gledali, ne niso mogli načuditi toliki množici in tako vzorne-mu redu. — Zvečer se je vršil v Narodnem domu pozdravni večer na čast hrvatskim in srbskim gostom.

Voz, v katerem je bila krsta, je ostal čez noč na tiru. Časno stražo ob krsti so prevzeli že v Spilju jugoslovanski visokošolci iz Zagreba. Glavna krsta je umetno delo. Narejena je iz cina. V njej je stara manjša krsta, v kateri so shranjeni ostanki obeh velikih Jugoslovancev. Dr. Riesner, ki je preiskal kosti, je izjavil našemu uredniku, da so še iste dokaj dobro ohranjene. Celo nekaj zob je še v lo-banji.

V ponedeljek, dne 28. aprila, pred 10. uro, je bil sloves. Ljudstva je bilo zopet domala toliko. Kot v nedeljo. V imenu obmejnih Slovencev se je poslovil od bratov z juga in mučenikov profesor dr. Ant. Medved. Za veličasten sprejem se je Slovincem zahvalil dr. Bradaška. Pevci so zapeli, godba je igrala, topovi in salve so grmele, bratje s severa in juga so se poslavliali in si obljubovali zvestobo v nesreči in sreči, ljudske množice pa so vsklikovale: Slava in živijo! Mirno je vlak odpeljal proti jugu.

LISTEK.

Vojaški novinec.

Belgijska povest.

Doktor Franjo Kunsjans; preložil za „Slov. Gospo-darja“ Al. B.

(Dalje.)

Solnce se je bilo med tem visoko dvignilo ter mo svojo luč čez pustinjo kot ognjeno reko. Vročina je bila tako huda, da sta popotnika hropela in jima je pot lil z obraza. Vojak pa ni tožil o utrujenosti in krepko korakal za svojo vodnico. Molčanje je pretrgal samo z opazko, da ga bole oči, kakor bi pekoče solnce pohujševalo vnetje.

Ko sta bila prehodila dobro uro, se je deklica naenkrat ustavila, ne da bi bila kaj rekla slepcu. A on jo začuden vpraša:

„Katrica, kaj pa je, da si naenkrat obstala?“ „Lepo sem jo zavozila, Janez!“ odgovori Katrica. „Kdo ve, kdaj sva že zašla s prave ceste, sedaj pa stojiva pred široko vodo, ki teče preko cele pustinje, brvi pa ne vidim nikjer nobene.“

„To pa ni prijetno“, pravi Janez, „jaz sem res že truden. Ali je voda globoka?“

„O ne, samo širok potok. Prav lahko vidim na dno; ako bi šla čez, nama voda ne bo segala čez kolena.“

„Poskusiva, Katrica, potem nama ne bo treba čelati ovinka.“

„A ni mogoče, Janez, bregova sta previsoka. Ti ne prideš niti dol niti gor. Kar sem pojdi, sila kola lomí.“

Slepca pelje na potokov breg, vrže skrinjico na

drugo stran ter stopi v vodo. Mladenič je to slišal in vprašal:

„Kaj pa delaš, Katrica?“

„Roke mi ovij okrog vratu in dobro se drži“, odgovori deklica, potegne vojaka za roko k sebi in ga kljub ugovoru primora, da se pokori ljubeznjivemu povellju.

In nesla je težki tovor skozi vodo na drugi breg in rekla: „Janez, tam na bregu stoji vrba. — Poprimi veje in splezaj gor, ti že pomorem.“

Storil je, kakor mu je rekla in brez truda stopil na kopno. Katrica je stopila k njemu in si vodo otrsela iz obleke.

„Katrica“, je rekel slepec. „Tebe je sama dobrota in ljubezen. Kako me boli, da ti nikdar ne bom mogel poplačati tolike prijaznosti in usmiljenosti.“

„No, Janez, ali je vredno prazne besede razdi- rati zaradi tega?“ mu deklica seže v besedo. „Solnce mi kmalu zopet posuši obleko. Zdaj le počasi za mano. V pol ure sva pri prvem zvoniku, tam bodeva počivala.“

„Ali je voda v potoku čista?“ vpraša on.

„Čista kot ribje oko“, odgovori deklica; „ali si žejen? Čakaj, da ti prinesem požirek.“

Med temi besedami je bila že odvezana vojni kotliček s tornistra, a vojak je rekel:

„Ne, Katrica, ne zaradi tega. Oči me silno peko; daj mi namočeno ruto, da si jih omijem, to mi bo dobro delo.“

Stopila je k potoku, napolnila kotliček s čisto vodo, stopila k slepcu, vzela iz nedrija bel lanen robec in mu rekla:

„Sedi, da ti umijem oči, sicer si zmočiš svoje obleko.“

Vojak je ubogal in sedel v travo s hrbtom proti solncu. Katrica mu je vzela senčilo z glave in mu oči umila z mokro ruto. Ker je rekel, da mu to dob-

r deje, mu je močila obraz in čelo, dokler ni odma- knil njene roke, rekoč:

„Nehaj, Katrica, je že dosti.“

Ko je bila stopila malo vstran po senčilo, je slepec zdajci s čudnim vzvikom planil pokonci ter roke izteguje proti tovarišici, tresoč se ob stal, mr- mrajoč nerazumljive besede.

„Moj Bog, Janez, kaj pa ti je?“ vzklikna dek- lica ter preplašena skoči k njemu.

On pa je rahlo odmakne ter prosi:

„Katrica, pojdi nazaj tja, kjer si bila, lepo je prosim!“

Čudež se njegovemu izpremenjenemu glasu in nerazumljivemu veselju, ki mu je sijal z obraza, stori deklica, kakor je želel ter se ustopi nekaj ko- rakov od njega. On pa odpre ugasle oči ter zakliče z iztegnjenimi rokami:

„Katrica, križani Bog! Videl sem te! Levo oko že ni popolnoma mrtvo!“

Ona je vztrepetala po celém telesu, kakor bi jo bila strela zadela; opotekajoč se gre proti vojaku, rekoč:

„Ne, ne, Janez, to ni mogoče! Ne daj, da zno- rim od vročine! Solnce te je zmotilo, siromak!“

„Videl sem te“, pravi vojak ves zbehan od ve- selja, „v temi, kakor senca. Levo oko še ni popolno- ma mrtvo, ti pravim. — O Katrica, tvoje sinočnje sanje!“

Deklici se izvije iz grla krik, reze, kakor da bi bil prišel iz izmučenih prsi; trepetaje s povzdig- njenimi rokami pada na kolena ter pošlje k Bogu ti- ho, a iskreno zahvalno molitev. Vojak jo je, dasi ne- razločno in megleno, videl ter tudi pokleknil poleg moleče deklice.

Ta je bila tako vtopljenja v hvaležno molitev, da ga ni opazila in nepremično klečala nekaj časa. (Dalje prihodnjik.)

Tako veličastne slavnosti slovenski Maribor še ni videl. Ljudske množice je prešinila jugoslovanska misel tako globoko, da iste ne bo mogla več izruvati iz src naših ljudi ne hujskarija in ne kruta sila.

Kako so zmagali Italijani.

(Jugoslovani na Piavi.)

Bivši avstrijski poročnik Mijo Ajvazović, doma iz Dolac-a blizu Travnika v Bosniji, je podal ob koncu meseca oktobra 1918 jugoslovanskemu poslanstvu v Rimu sledeče poročilo (povzeto po „L'Adriatico Jugoslavo“ št. 4 z dne 22. 3. 1919):

„Služil sem pri 50. avstrijski inanterijski diviziji, 100. brigadi. Divizija se je nahajala maja meseca 1918 v postojankah na Piavi onstran vasi Alana in gore Ozok do onstran gore Samuzio. (Imena so povzeta po specialnem avstrijskem vojnem zemljevidu.) Ene 10. majnika je bil naš bosanski polk štev. 1 preložen iz postojank na Monte Madalo, Ozok in Spinuzio v vas Nemeggio (III. bataljon) in Zermen (I. in II. bataljon). Dne 23. majnika nas je obiskal maršal Boroevič, ki je imel nagovor na častnike in izrazil upanje, da bo v kratkem zopet naš polk podal dokaz svoje priznane hrabrosti.“

Temu obisku je takoj sledilo pomnoževanje municije, vezbanje vojaštva, delo se je fotografirane slike, načrte laških postojank in razne brošure, izmed katerih tudi eno, ki je podučila, kako se polastiti plana Velika ofenziva je bila pred durmi.

Častniki češko-slovaške in jugoslovanske narodnosti so takoj začeli premišljevali, kako bi se dalo preprečiti vsak uspeh te avstrijske ofenzive. Bilo nas je 16, ki smo se vsak dan shajali v neki privatni hiši ter natanko proučevali vsako posameznost, ki smo jo mogli dobiti glede postojank, zasedenih od avstro-ogrške vojske. Zlasti jugoslovanski in češko-slovaški letaki, ki so nam jih metali italijanski ero-plani, so nas podžigali k temu koraku. Letaki nam so naznanjali, da je nemška ofenziva na Francoskem strta, da Amerika vozi v Evropo veliko armado, da se Jugoslovani in Čehoslovaki v Italiji zbirajo, da gredo v boj zoper osrednje velevlasti. Dne 13. junija je moral naš bataljon iti v postojanke. Na predvečer je komandant bataljona, stotnik Popov, zbral okoli sebe častništvo.

Določeno je bilo sledeče: 1. avstrijska ofenziva se začne dne 15. junija in bo segala od gardskega jezera do morja. 2. Glavne točke, kjer se bo skušalo prebiti sovražne vrste, bodo med Asiagom in Primojanom v smeri Vičenza—Padua, potem med M. Grappa in Piavo s ciljem Bassano—Citta della Venezia ter med Monte Tomba in Montello z namenom obkoliti tri dve gori in priti posadki na M. Grappa za hrbet. 3. Čez Piavo se bo šlo na več mestih. 4. Bobneči ogenj se bo začel ob polnoči ali ob 2. uri v jutru. Da pa laška artilerija ne bi ovirala zbiranja avstrijskega vojaštva, bo morala avstrijska artilerija skozi dve uri s plinovimi granatami obstreljevati italijanske postojanke. 5. Naša divizija bi morala zavzeti Monte Meletta in upostaviti zvezo z 20. honvedsko divizijo, ki bi bila med tem zavzela Monte Tomba in se potem sesla na Monte Tallone s 3. bataljonom našega bosansko-hercegovaškega polka št. 1. Obe diviziji bi bili potem nadaljevali prodiranje proti Bassano.

Stotnik Popov nam je razložil najmanjše podrobnosti operacijskega načrta. Vsak bataljon, vsak vod, vodovaja je imel svojo z matematično natančno sijo izdelano nalogo. Jaz sem bil določen za poveljnika oddelka za plen pri našem bataljonu (Sammel-offizier). Kako se naj pleni, zlasti zasebno imetje, je bilo razloženo v posebni brošuri („Sammlung der Beute“). Častniki so se bili v ta namen pripravili z velikimi kovčki, posebni nemški avtomobili so že čakali na plen. Za vsako vrsto plena je bila določena posebna nagrada: za nepoškodovane topove nad 150 mm kalibra 900 K, za topove nižjega kalibra 400 K, za nepokvarjene mitraljeze 80 K itd. Tudi za živila, obleko, obutalo, avtomobile, ki bi se bili dobili, je bila nagrada. Za enega živega Čehoslovaka je bilo obljubljeno 300 K in takojšnji dopust.

Dne 14. junija je bil III. bataljon naše divizije v improviziranih postojankah takoj za I. vrsto, v kateri je stal III. bataljon, II. bataljon bi nam moral slediti med ofenzivo. Od vseh, ki smo se dogovorili, da gremo k Italijanom, se nam je posrečilo samo štirim: poročniku Navara (Čeh), zastavonoši Petrovič (Srb), meni in nekemu podniku (dependente) Navare.

Ze ob 3. uri popoldne smo se napotili proti italijanskim postojankam. Krila nas je nekoliko gosta mežla, drugače bi nas bili opazili. Radi slabega terena hodili smo širi ure med postojankami. Ob 4. uri zvečer smo dospeli do prvih italijanskih straž. Povedal sem svoje in svojih tovarišev imena najprej nekemu stotniku, in nato nekemu majorju, kar mi je bilo znano. Pri stotniku je bil neki artilerijski častnik, katerega sem opozoril, naj po 11. uri namerno ogenj na dolino Alana, kjer se bo zbirala 20. honvedska divizija in nato na vse črte, ker se bodo pravno v tistem času storile najvažnejše priprave za ofenzivo.

Res, Italijani so pričakovali ofenzivo, pa niti niti niso o njeni moči, niti kje se bo začela in niti verjeti niso hoteli, da se bo začela že v nekaj urah. Naša poročila so napisali na oboje pole. Razposlali so brzojave na več vojaških poveljstev in se pripravili, da sprejmejo avstrijski napad. Proti 11. uri po

noči so začeli obstreljevati avstrijske postojanke, kakor smo jim mi to nasvetovali. Vjetniki in begunci so nam pozneje pravili, kak velikanski uspeh da je imela ta kanonada.

Po 10. uri zvečer so nas poslali k 50. diviziji 4. armade. Vprašani po vzroku našega bega, smo odgovorili „iz političnih motivov.“ Pokazal sem od Trumbiča in Kujundžića podpisano jugoslovansko proklamacijo, v kateri se je poročalo, kako se čehoslovaški in jugoslovanski vojniki v Italiji bojujejo proti Nemcem in Madžarom ter sem posebej povdrl, da sem bežal zato, da oškodujem avstrijsko ofenzivo in se pridružim svojim bratom.

Majord višjega poveljstva, s katerim sem govoril, nas je najbolje sprejel, toda tudi on ni verjel, da bi se ofenziva začela tako kmalu. Ko smo mu povedali, da so Avstrijci že porazdelili rezerve za tri dni, da so vse priprave za napad že gotove, da je vse vojaštvo že na svojem mestu, kjer se bo bojevalo in da so že vsi poveljniki prišli v obližje I. bojne črte — začel je verjeti. Povedal sem majorju, kolikor sem izvedel od stotnika Popova ter sem mu do pičice vse pokazal na posebnem zemljevidu, kolikor sem videl na lastne oči in smo si jaz in tovariši zapomnili. Povdarjam, da so tudi te naše podatke zabeležili in da se je pri tem pisalo na dolgo in široko. V slučaju potrebe sem pripravljen povedati na drobno, kakšni so bili dotični naši podatki in kako so naši naše nasvete dobrohotno sprejeli in kar najzvestejše izvedli. Morebiti bi bili Italijani brez naših obvestil doživeli drugi veliki poraz, drugi Tolmin.

Tako poročnik Mijo Ajvazović. O Jugoslovanih, ki so v drugih odsekih piavske črte na predvečer nameravane ofenzive Italijanom prinesli obvestila največje važnosti, tukaj ni niti govora. Imamo še veliko listin, ki dokazujejo, kaj so storili Jugoslovani, da bi ovirali avstrijsko ofenzivo na Piavi, toda najkrajši in najbolj prepričevalen dokaz pa je uradno poročilo od dne 28. julija 1918, v katerem je general Boroevič lakonično poročal, da se imajo Italijani največ zahvaliti za svoj uspeh izdajstvu Jugoslovancem, ki so se borili v avstrijski vojski. In za plačilo nam hočejo sedaj Italijani ugrabiti naše kraje! Kje je pravica?!

Za naše ljudi.

Sedaj mrgoli med našim ljudstvom toliko raznih apostolov, raznovrstnih časopisov, da naše ljudstvo mnogokrat res ne more prav razločiti, kar je naše in kar ni. Med kmete prihajajo rdečkarji, ki tji po vodstvom židov, prihajajo razne druge »demokratske« stranke, ki pa so le tako dolgo prijateljece kmets in delavca, dokler rabijo njegove glasove Socialdemokratske in liberalne stranke ne stojijo na načelih krščanstva, temveč že komaj čakajo, da bi mogle uveljaviti svoj protikrščanski program: ločiti cerkev od države, vreči sv. razpelo iz cel in povsod v javnem življenju strnoglavit krščanstvo ob tla. To stoji! Vse politične stranke in organizacije, ki so pred vojno bile ali socialdemokratske, liberalne ali svobodomislne ter so si sedaj radi lepšega nadjale naslov »demokratske« ali kaj takega, so več ali manj podružnice velike svetovne organizacije brezverstva. »Narodnost«, »demokratizem«, »skrb za kmets in delavca«, vse to je le maska ali krinka, pod katero skrivajo svoje bistvo in svoj pravi namen, ko hodijo med ljudstvo. Mi stojimo na stališču, da bo troimenemu jugoslovanskemu rodu le tedaj zagotovljen obstoj, če bo ostal zvest krščanstvu. Narod, ki zgubila vero svojih očetov, bo propadel, če tudi mu »rodoljubci« in »narodnjaki« pri polnih časih rojnega vinca napivajo in proslavljajo njegovo svobodo.

Zatorej slovensko ljudstvo, slovenski kmet, slovenski uradnik, slovenski delavec, slovenski obrtnik izogibaj se onih, ki te hočejo na tihem ali javno odtujiti krščanstvu. Da pa boste vedeli ločiti zdravo zrno od nezdravega vam pokažemo, kar je naše.

Naša politična organizacija za vse slovenske pokrajine je Vseslovenska ljudska stranka (VSL). Njene podorganizacije so ali SLS, ali Kmečka Zveza (SKZ). Poleg tega še imamo celo v isto okrajnih in krajevnih katoliških narodnih društev ter okrajne in krajeve odbore SKZ. Naši pristasi naj gredo le na take shode, zborovanja drugih strank niso za nas.

Naša nepolitična organizacija je Slovensko krščansko socialna zveza, v kateri so združena bralna, izobraževalna društva ter mladinske zveze.

Naša delavska organizacija je Jugoslovanska strokovna zveza v Ljubljani.

Naši politični časopisi so: »Straža«, »Slov. Gospodar«, »Male Novice«, »Slovenec«, »Večerni list«, »Domoljub«, »Naša moč«, »Mir«, »Dolenjske Novice«. To so listi, ki jih lahko vzame vsak katoliško naroden Slovenec v roke, jih širi in agitira za njih napredek.

Mi stojimo odločno na stališču, da v strankarskem gibanju ne sme priti do osebnih bojev,

ne do ostanega blatenja in napadanja. Strankarski boji naj se vršijo v mejah poštenosti. Posebno pri nas na meji se moramo vzdržati kvarnih strankarskih bojev in razprtij. Radi tega je izdajalec našega rodu vsak, ki iz samega strankarskega samoljublja ruje in vrta tudi na jezikovni meji proti naši stranki, česaravno mu je dobro znano, da je bila naša stranka edina, ki je v resnih in težkih časih naše obmejno ljudstvo organizirala v boj proti narodnim nasprotnikom.

Italija — brezmejna v svoji pohlepnosti.

Brezmejni pohlep zemljelačnega Italijana je bil povod za predsednika Wilsona, da je v posebni spomenici javnosti obrazložil, da so italijanske zahteve pretirane, docela neopravičene ter da Dalmacije in Reke ne more priznati Italijanom. Italijanski zastopniki v Parizu so nato pričeli igrati komedijo, kakor je to sploh pri Italijanih navada. Ko se je nekdanja avstro-ogrška armada umaknila z ozemlja, na katerem je Italijane opetovano pretepla, so italijanski vojniki nastopali v ulogi zmagovalcev ter so z vojaško močjo zasedli prazno ozemlje.

To je bila komedijska zasedba dežele, v kateri ni bilo sovražnika. Komedijanti pa niso samo italijanski vojniki, marveč tudi laški državniki. Ko so uvideli, da proti Wilsonu v Parizu ne morejo uspeti, so zapustili za nekaj časa Pariz, čes. treba je sklicati italijanski parlament in vprašati italijansko ljudstvo, kako ono sodi. Da pa bo to ljudstvo sodilo tako, kakor želi italijanska vlada, zato že skrbi ministriški predsednik Orlando. Na svojem potu iz Pariza skozi Italijo v Rim je vseposodi nastopil kot največji hujšak. V Genovi je rekel, da bo Italija kljubovala vsemu svetu, Italija ne more poginiti v sramoti. Slično in še arše je hujškal v Rimu. Tamkaj je naravnost podžigal ljudstvo za novo vojno. Po štiriletnih nepopisnih žrtvah, tako je rekel Orlando, stojimo sedaj morebiti pred novimi žrtvami. Italija je v tem trenutku pripravljena. Italija je sedaj večja, kakor meseca maja 1915. Da bodo te nesramne hujskarije pri zapeljanem ljudstvu zalegle, je gotovo in že naprej je sigurno, da bo italijanska zbornica, ki se je sestala dne 29. aprila, pritrdila Orlandovi požrešni politiki. S tem cela reč ne bo spremenjena: odvzete slovenske in hrvatske zemlje je in ostane rop in če to sklene italijanski parlament, je s tem le samo povečano število roparjev. Tako sodi ves omikani svet in tako bo tudi sodil Wilson, ko se bo Orlando vrnil v Pariz ter prinesel s seboj sklep italijanske zbornice. Naj Italijani še toliko kričijo ter rožljajo z orožjem, omikani svet bo ostal miren, ker pozna italijanske pajace.

Ureditev prometa s kvasom.

Od 1. maja naprej se bo nakazoval kvas v mariborskem okraju trgovinam, ki so spodaj naštet. Vsaka trgovina dobi gotovo tedensko množino, ki je označena v kilogramih v oklepaju. Droge trgovine ne dobijo več kvasu. Pritožbe radi nepravilnega razdeljevanja ali radi premajhne množine naj se dpošljejo okrajnemu glavarstvu. Cena kvasu je 13 kron za trgovce pri tovarni, 16 kron za nadrobno prodajo. Seznam trgovin: 1. Povoden Franc, Ribnica Brezno (10). Oder Ivan, Sv. Lovrenc (30). 3. Pečnik Alojz, Selnica ob Dr. (30). 4. Fikfak J., Mar. Polčava (5). 5. Oder Cecilija, Rala (20). 6. Sernc Mihel, Ruše (25). 7. Zemljic Franc, Limbuš (15). 8. Mulec Franc, Studenci (40). 9. Marko Adalbert, Pobrežje (30). 10. Kostajnski Mar., Sv. Martin pri Vbg. (10). 11. Horvat Mar., Pobrežje (10). 12. Ograh Rezi, Sv. Peter (10). 13. Razdelilnica Lajtersberg Krčevina (25). 14. Pol Hans, Maribor (20). 15. Smonik Maks, Svečina (5). 16. Rojko Konrad, Zg. Sv. Kungota (15). 17. Plevnik Marija, St. III v Slov. goricah (25). 18. Hakl Spilje (15). 19. Hamer Alojzija, Ceršak (10). 20. Kranjc Josef, Sv. Barbara (10). 21. Škerlec, Sv. Benedikt (15). 22. Verglez J., Sv. Jurij v Slov. goricah (10). 23. Arnaš, Sv. Jakob (10). 24. Heidekaj, Sv. Lenart (15). 25. Dimnik M., Sv. Lenart (15). 26. Lorber J., Sv. Rupert (10). 27. Čaus Teodizija, Sv. Trojica (15). 28. Tabak Franc, Sv. Anton (10). 29. Baumgartner, Sv. Marjeta ob Pesnici (15). 30. Polojnko Franc, Slivnica (10). 31. Böhm, Fram (5). 32. Kodrič Ivan, Fram (10). 33. Šjaneč Andrej, Račje (10). 34. Novak Franc, Počva (5). 35. Macun Anton, Sv. Marjeta ob Drav (5). 36. Lebe Ivan, Pivola (5). 37. Ravnjak Albert, Dobrovoce (5). 38. Tišler filijalka, Pragersko (15). 39. Sicherl Egelbert, Sp. Polčava (5). 40. Urašek Franc, Zgor. Polčava (5). 41. Pinter Anton, Slov. Bistrica (15). 42. Omerzu Danijel, Slov. Bistrica (15). 43. Krošelj Ivan, Laporje (5). 44. Vošnjak Franc, Sp. Polčane (20). 45. Vorša, Sv. Martin na Poh. (8). 46. Košorok, Makole (5). 47.